

Handläggare
Oltner Jenny

Datum
2013-05-22

Diarienummer

KSN-2013-0740

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink.	2013 -05- 23
Diarienummer	KSN-2013-0740
SD	Aktbil. 1

Ert diarienummer: M2013/1286/R

Miljödepartementet

Rättssekretariatet

Magnus Moreau

Remissvar angående Europeiska kommissionens formella underrättelse angående Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG den 21 maj 2008 om luftkvalitet och renare luft i Europa (KOM:s ref. SG-Greffe (2013) D/5828, överträdelseärenden 2012/2216

Sammanfattning

Uppsala kommun arbetar aktivt och systematiskt för att förbättra luftkvaliteten för kommunmedborgarna. Luftkvaliteten påverkar både människors hälsa, miljön och samhällsekonomin och står högt upp på dagordningen.

Uppsala kommun har sedan 2006 arbetat i enlighet med de åtgärder som finns i åtgärdsprogrammet för luft. Åtgärdena har gett positiva effekter, men inte tillräckligt stora för att klara miljökvalitetsnormerna de år då väderförhållandena varit ogynnsamma. Uppsala kommun reviderar därför åtgärdsprogrammet under 2013 och kommer därefter att föreslå utökade åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för både partiklar och kvävedioxid.

Ärendet

Uppsala kommun har i likhet med ett antal aktörer¹ mottagit en remiss från miljödepartementet angående fullgörandet av Sveriges åligganden i fråga om större partiklar (PM10). Remissvaret ska beskriva de åtgärder som vidtagits och planerar att vidtas inom respektive remissinstans ansvarsområde för att komma tillrätta med tidigare eller nuvarande höga halter av större partiklar i luften samt vilket resultat vidtagna åtgärder gett eller planerade åtgärder förutses ge.

¹ Länsstyrelserna och landstingen i Stockholms, Uppsala och Östergötlands län samt Stockholms, Södertälje, Uppsala och Norrköpings kommuner. Dessutom har remissen gått till Trafikverket, Transportstyrelsen samt Sveriges kommuner och Landsting.

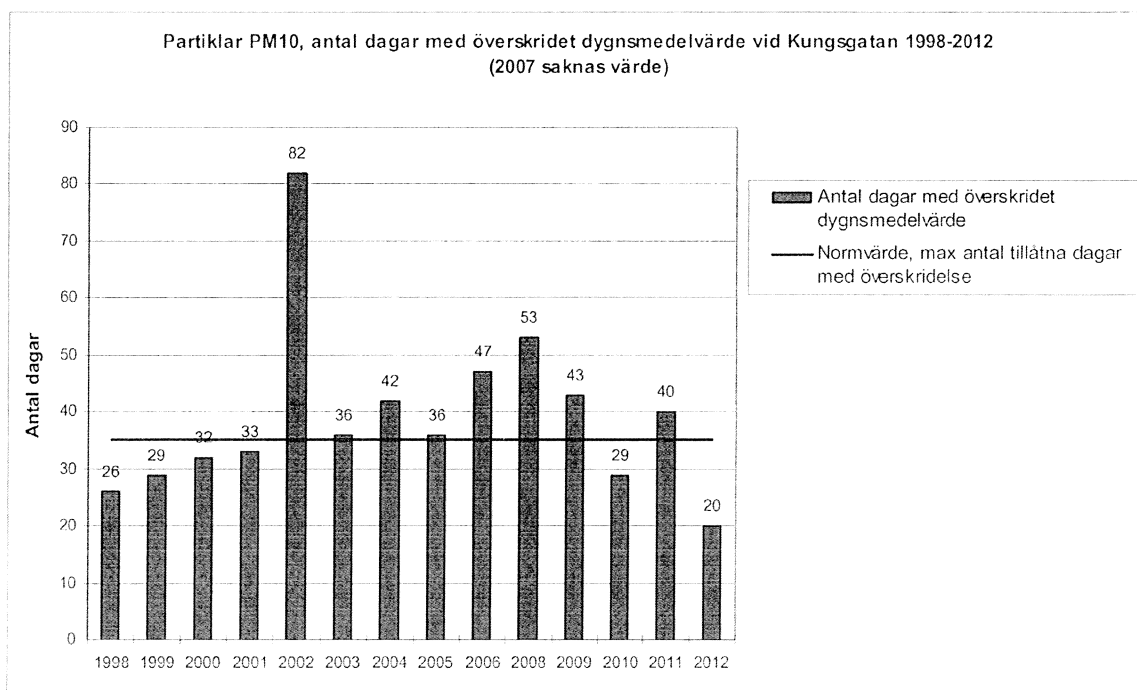
Situationen i Uppsala kommun

På Kungsgatan i centrala Uppsala har partikelhalten mätts under snart 15 år. Under de senaste åren har årsmedelvärdet legat under miljökvalitetsnormen. Dygnsmedelvärdet har däremot varit mer problematiskt att komma till rätta med.

Länsstyrelsen fastställde den 24 november 2006 Uppsala kommuns förslag till åtgärdsprogram för att klara miljökvalitetsnormerna för partiklar och kvävedioxid.

En positiv trend, med lägre partikelhalter, kunde märkas strax därefter och år 2012 klarades normerna både för kvävedioxid och partiklar. Trenden har dock brutits både 2011 och 2013 (dygnsmedelvärdet ligger till dags dato på 34 överskridanden av 35 möjliga) då ogynnsamma väderförhållanden lett till flera dygnsöverskridanden.

Dygnsnormen för partiklar överskrids nästan enbart på våren och är bunden till vädersituationen vinter och vår. Om det har behövt sandas mycket under vintern, och våren därefter blir torr och blåsig, innebär det stor risk för överskridanden. En övervägande majoritet av överskridandena görs under dessa fåtal veckor under våren då sanden ännu inte är upptagen.



Figur 1. Partiklar, PM10, antal dagar med överskridet dygnsmedelvärde

Vidtagna åtgärder

Dubbdäcksförbud

Dubbdäcksförbud på Kungsgatan infördes 1 oktober 2010. Andelen dubbdäck har under de två första åren minskat markant, till ca 20 procent. Den största effekten har dock blivit att den totala biltrafiken på Kungsgatan har minskat med ca 30- 40 procent på vintern och våren.

Hastighetsbegränsningar

Hastigheten är en viktig faktor när det gäller vägslitage, uppvirvling och partikelbildning. Därför genomfördes en hastighetssänkning i stora delar av stadskärnan i maj 2010, från 50 km/h till 30 km/h. Hastighetssänkningen har därefter sannolikt bidragit till att minska partikelhalterna.

Miljözon

Miljözon för tunga fordon i den centrala staden infördes från 1 januari 2013. Beslutet ledde till att en stor andel av de äldre bussarna byttes ut och har därmed bidragit till en bättre luftkvalitet. Under våren 2013 utförs ett examensarbete där studenter undersöker vilka ytterligare åtgärder som kan bidra till minskade utsläpp i miljözonen. Det handlar framförallt om hybridbussar och hur införandet av sådana kan bidra till minskade utsläpp av både kvävedioxider och partiklar.

Renhållning

Uppsala kommun prövar och utvärderar fortlöpande olika metoder för att förbättra renhållningen. Kommunen har samlat på sig värdefulla erfarenheter under de senaste åren med snörika vintrar och torra vårar. Dessa erfarenheter kan bidra till att lösa en del av problematiken kring partiklar under våren.

Uppsala klarade miljökvalitetsnormerna för partiklar 2012, och en del av förklaringen beräknas vara den intensifierade och tidigare lagda sandupptagningen. I direkt anslutning till sandupptagningen städades gatorna beroende på väderläget med vakuumsug eller högtryckstvätt med supersug. Trafikleder runt centrum och ca en kilometer av vart och ett av de 15 stråk som leder till/från centrum grovsopades och städades med vakuumsug. Detta arbete startades trots risken för att åter behöva sanda mot halka. Dessutom utökades vakuumsugningen av gator utanför centrum 2012. Högtryckstvättning med supersug utfördes kontinuerligt i centrum under våren.

Ökat resande med kollektivtrafik

Resecentrum, kollektivtrafikknytpunkt som invigdes 2011, och andra fysiska åtgärder har skapat en del luftkvalitetsproblem under byggfasen, men det är åtgärder som på sikt syftar till att förbättra möjligheten att åka kollektivt, gå eller cykla. Genom att flytta över andelen resande från bil till mer miljövänliga färdmedel bidrar vi till att luftkvaliteten i Uppsala förbättras.

Utveckling av gaturummet

En av de mest centrala gatorna i Uppsala, Dragarbrunnsgatan, har byggts om till en gåfartsgata där gående, cyklister och bilister samsas om utrymmet. Antalet bilar på gatan har minskat kraftigt och har förutom en attraktivare stad även resulterat i en bättre luftkvalitet.

Planerade åtgärder

En revidering av åtgärdsprogrammet för luft har påbörjats under våren 2013. **Åtgärder som diskuteras men ännu inte har beslutats** är exempelvis:

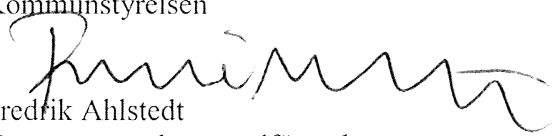
- utökade hastighetssänkningar i den centrala staden,
- värmeslingor i gatan på särskilt utsatta vägavsnitt,
- utveckling av kollektivtrafiken i samarbete med kollektivtrafikmyndigheten (fordon och linjesträckningar),
- nya metoder för vägrenhållning,
- luftkvalitet ska komma in tidigt i planeringsprocessen,
- kommunikationsinsatser för ett förändrat och mer hållbart resande hos medborgarna.

Utöver åtgärdsprogrammet för luft, pågår en rad aktiviteter som antas få positiva effekter för luftkvaliteten. En ny policy och handlingsplan för att utveckla och utöka möjligheten att cykla i kommunen leder till att fler väljer att resa hållbart. Stadsutvecklingsarbetet utformas med människan i centrum och leder till att attraktiva miljöer med promenadstråk, handel och uteliv prioriteras. Uppsala kommun deltar aktivt i två internationella forsknings/näringslivsprojekt med fokus på utveckling av luftförbättrande produkter och tjänster.

Med de planerade åtgärderna inom och utanför åtgärdsprogrammet beräknar Uppsala kommun att klara dygnsnormen för partiklar senast 2015. Åtgärderna i det reviderade åtgärdsprogrammet kommer dock att vara på plats redan 2014.

Slutligen, om det råder ogynnsamma väderförhållanden under de vårveckor då den övervägande andelen av alla överskridanden sker, är Uppsala kommun beredd att överväga en omdirigering av persontrafiken för att avlasta Kungsgatan och på så sätt sänka partikelhalterna.

Kommunstyrelsen



Fredrik Ahlstedt

Kommunstyrelsens ordförande